

Okresné kolo Biologickej olympiády
Kategória – E „Poznaj a chráň prírodu svojej vlasti“ (61.ročník)
Školský rok 2018/2019
Písomný test – odbornosť geológia

1. Ktorá geologická lokalita bola vyhlásená za chránenú ako prvá v roku 1907? Zakrúžkujte názov lokality.

- a) Szaboóva skala
- b) Putikov vršok
- c) Dreveník

2. Napíšte názov mikrokryštalickej odrody kremeňa (oxidu kremičitého), ktorý vzniká po úniku plynov vo vyvretých horninách, napríklad v paleobazaltoch (melafýroch, melafýrových porfyrityoch), čadičoch, ryolitoch, andezitoch, je používaný v šperkárstve a vyznačuje sa koncentrickými pásikmi rôznej farby.

- a) Napíšte jeho názov
- b) Napíšte názov jeho výskytu na Slovensku v okrese Poprad

3. Národná prírodná rezervácia Šomoška na obrázku dole, je jedinečný geomorfologický útvar, ktorý pripomína skalný vodopád. Napíšte názov ťažkej, tmavej horniny, z ktorej je tento skalný útvar zložený.

- a) názov horniny
- b) zarad'te horninu podľa spôsobu jej vzniku

4. Zakrúžkuj 3 z uvedených minerálov, ktoré označujeme ako rudy, lebo obsahujú kovový prvok. K označeným minerálom do riadku napíšte zdrojom akého prvku sú.

a) kremeň	d) azurit
b) kalcit	e) hematit
c) siderit	f) rumelka

5. Zakrúžkujte správne, v ktorom z orografických celkov sa nachádza národná prírodná rezervácia Szabóova skala:

- a) Štiavnické vrchy
- b) Cerová vrchovina
- c) Revúcka vrchovina

6. Národná prírodná pamiatka Lúčanský vodopád v Chočských vrchoch je typická vznikom špeciálneho typu vápnitej horniny. Zakrúžkujte ako sa volá táto hornina a aký vysoký je vodopád.

- a) bazalt
- b) penovec
- c) pieskovec
- d) 30 m
- e) 5 m
- f) 12 m

7. Napíšte, činnosťou ktorého exogénneho činiteľa vzniká moréna?

.....

8. Napíšte, ako nazývame skamenené zvyšky organizmov.

.....

9. Zakrúžkujte, v ktorej z vymenovaných hornín sa môžu vyskytovať skameneliny:

- a) andezit
- b) žula
- c) vápenec

10. Poznáme rôzne spôsoby delenia hornín, napríklad podľa ich vzniku na vyvreté, usadené a premenené. Zakrúžkujte dva typické znaky premenených hornín.

- a) bridličnatosť
- b) stĺpcovitá odlučnosť
- c) výskyt nahromadenia svetlých minerálov – „očí“
- d) výskyt dutín po úniku plynu
- e) modré sfarbenie

11. Zakrúžkujte dva z uvedených minerálov, ktoré majú rovnaké chemické zloženie. K minerálu napíšte i jeho chemický vzorec.

- a) grafit
- b) kamenná soľ
- c) diamant
- d) kremeň

12. **Zakrúžkujte správne, v ktorej lokalite bol nájdený výliatok lebky neandertálc.**

- a) Devínska Nová Ves
- b) Gánovce
- c) Hajnáčka

13. **Napište názov orografického celku a krúžkom s priemerom 1cm vyznačte na mape, kde sa nachádza Dobšinská ľadová jaskyňa**

14. **Ako sa nazýva odroda kremeňa, ktorá sa vyznačuje charakteristickým tvarom kryštálov kedy je väčší kryštál narastený na menšom, prípadne opačne, a najčastejšie sa vyskytuje v premenených horninách - kremencoch (kvarcitoch) - napr. v okolí vrchu Šobov pri Banskej Štiavnici?**

15. **Skameneliny, ktoré sa v hojnom množstve nachádzajú na lokalite Mohylky pri Ružomberku, neďaleko obce Lisková, sú horninotvorné a vytvárajú vápence. Zakrúžkujte správny názov týchto skamenelín.**

- a) ulitníky
- b) amonity
- c) numulity

Autorka: doc. Mgr. Natália Hlavatá Hudáčková, PhD., doc. RNDr. Marianna Kováčová, PhD.

Recenzent: Ing. Zuzana Krempaská

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2019